

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta propunere legislativă are la bază demersurile realizate de membrii Comisiei pentru învățământ, știință și inovare din Senatul României în cadrul grupului de lucru constituit ca urmare a recomandărilor formulate de Avocatul Poporului, care s-a sesizat din oficiu, în anul 2024 și a analizat problematica hărțuirii sexuale în universități.

Este vizată reformarea modului în care instituțiile de învățământ superior din România gestionează fenomenul hărțuirii sexuale. Deși Legea învățământului superior nr. 199/2023 recunoaște importanța eticii, practica și studiile recente demonstrează că mecanismele actuale sunt insuficiente, fiind bazate pe o definiție restrictivă care condiționează intervenția universității de standardul penal.

Analiza actualului cadru normativ actual a relevat faptul că hărțuirea sexuală este definită în legea mai sus menționată exclusiv prin trimitere la infracțiunea prevăzută de Codul penal, fapt ce limitează capacitatea universităților de a interveni administrativ și disciplinar în cazurile care nu întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, dar care afectează grav demnitatea studenților.

Principalele deficiențe identificate:

- **Lipsa unui cadru legal comprehensiv:** În prezent, multe universități nu dețin proceduri dedicate sau sancțiuni administrative clare pentru hărțuirea sexuală, aceasta fiind adesea tratată generic sub umbrela altor abateri etice.
- **Subraportarea cazurilor:** Numărul redus de sesizări oficiale (1-3 cazuri în ultimii ani în unele instituții) contrastează cu realitatea prezentată în spațiul public, indicând o lipsă de încredere în mecanismele actuale de protecție.
- **Inadecvarea procedurilor de mediere:** S-a constatat utilizarea concilierii/medierii în cazuri de violență sexuală, procedură considerată total inadecvată în relația de autoritate dintre cadrul didactic și student.

Conform datelor colectate de **Centrul FILIA (2022)**, hărțuirea sexuală în universități rămâne un fenomen subraportat, dar larg răspândit:

- **Aproximativ 30% dintre studenții din România** declară că au fost victime ale unor forme de hărțuire sexuală pe parcursul studiilor.
- **Peste 90% dintre fapte** sunt comise de bărbați, iar în aproape jumătate din cazuri, abuzatorul ocupă o poziție de putere (cadru didactic).
- **Lacune administrative:** O analiză a 85 de coduri de etică universitară a arătat că doar **12 instituții** oferă o definiție clară a hărțuirii sexuale, iar un singur cod de etică prezenta un model de sesizare și pași de urmat pentru victimă.

Inadecvarea cadrului actual este confirmată de Raportul Consiliului de Etică și Management Universitar (CEMU) (2024) al Ministerului Educației și Cercetării. Deși percepția publică și studiile independente indică un fenomen de proporții, la nivel oficial, universitățile raportează un număr infim de cazuri. Această diferență provine, în principal, din:

- **Lipsa de încredere:** 11% dintre victime sunt descurajate activ să depună sesizări oficiale.
- **Victimizarea secundară:** în peste 19% din cazurile raportate, victima a fost defăimată de abuzator sau de comunitatea academică.
- **Deficitul definiției:** limitarea hărțuirii la definiția din Codul Penal (*care necesită dovedirea stării de temere sau a intimidării*) lasă nesancționate administrativ comportamentele „subtile” dar toxice, cum ar fi limbajul cu conotație sexuală, mesajele nesolicitate sau atingerile nedorite, care nu întrunesc elementele unei infracțiuni, dar afectează încrederea în mediul educațional.

Modificarea propusă **aliniază legislația română** cu standardele stabilite în Cauza C. împotriva României (30 august 2022). În această decizie, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a condamnat statul român pentru nerespectarea obligației pozitive de a proteja integritatea vieții private (Art. 8 CEDO), subliniind că:

- Statele au obligația de a implementa proceduri de anchetă internă eficiente, mai ales atunci când faptele au loc în instituții publice sau sub autoritatea acestora.
- Lipsa unor sancțiuni administrative clare și descurajante constituie o încălcare a drepturilor fundamentale.

De asemenea, propunerea modifică definiția existentă în actuala Anexă a Legii învățământului superior nr. 199/2023, considerând hărțuirea sexuală un comportament care vizează lezarea demnității umane, indiferent dacă este repetitiv sau dacă produce o stare de temere probată penal.

Prin aceste modificări se instituie **principiul „toleranță zero”** - introducerea explicită a interzicerii hărțuirii sexuale în mediul academic și încadrarea acesteia ca abatere disciplinară distinctă și se **clarifică competențele**, prin crearea posibilității ca universitățile să aplice sancțiuni disciplinare proprii, fără a mai condiționa intervenția de existența unei cercetări penale în curs sau finalizate.

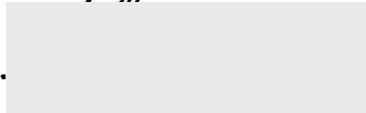
Totodată, se urmărește crearea unui mediu academic sigur, în care demnitatea umană este protejată prin mecanisme de prevenire, identificare și sancționare eficientă a oricăror forme de hărțuire. Prin introducerea hărțuirii sexuale ca abatere disciplinară distinctă și obligativitatea universităților de a detalia procedurile în Carta Universitară, în regulamentele interne și în codurile de etică și deontologie universitară, sunt avute în vedere:

- **Creșterea ratei de raportare** prin oferirea unor garanții de confidențialitate și protecție.
- **Eliminarea impunității** cadrelor didactice, personalului din instituțiile de învățământ superior care abuzează de relația de putere.
- **Prevenirea abandonului universitar:** studiile arată că un mediu ostil este un factor major de demotivare și abandon în rândul studentelor.

În concluzie, intervenția legislativă este un pas necesar pentru trecerea de la o abordare reactivă, pur formală, la una proactivă, capabilă să asigure siguranța fizică și psihică a tuturor membrilor comunității academice.

Inițiatori,

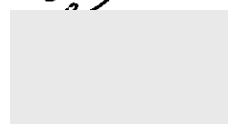
ANISIE ~~Monica~~ Monica-Cristina

DOBRA ~~Elena~~ Elena-Adelina

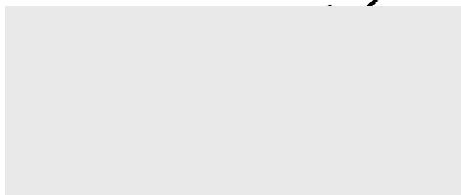
KONDOR Ágota

STOICIU Victoria

DARĂU Ambrozie-Îrineu

TABEL INIȚIATORI

**Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii
învățământului superior nr. 199/2023**

Nr. Crt.	Nume și prenume	Apartenența politică	Semnătura
1.	DANIEL ZAMFIR		/
2.	Orban Carolee	PSD	
3.	TEODOR LAURENȚIU CEIȘTELE	PSD	
4.	STREINU - CEREC ADRIAN	PSD	
5.	MIHAIL DANIEL	PSD	
6.	MOMON ANGE	PSD	
7.	Vămătescu Alina Elena	PSD	
8.	VLASIN SORIN	PSD	
9.	FEDEROVICI IOANA-ELENA	PSD	
10.	GRABUR CĂTĂLIN	PSD	
11.	STAN IOAN	PSD	
12.	BICA ANDRA	PSD	
13.	MODOR GORIN	PSD	
14.	HUMELNIC MARIUS	PSD	
15.	PĂDURARU RADU - ADRIAN	PSD	
16.	CIUPEREANU CIPRIAN	PSD	
17.	GROE FELIX	P.S.D.	
18.	Mălăiescu Luca	PSD	
19.	BUZATU OANA	PSD	
20.	CATANĂ CLAUDIU DANIEL	PSD	
21.	MARILU LIVIU	PSD	
22.	CONDOVAL DOM		
23.			

Lista susținătorilor

Lege pentru modificarea și completarea Legii învățământului superior nr. 199/2023

Nr. crt.	Nume si prenume	Semnătură	Grup parlamentar
1	PALANIS STEFAN		USR
2	NEGOI EUGEN REMUS		USR
3	Stoianescu Constantin		USR
4	SIMOS SORAN		USR
	Pauluc Nicoleta		PML
	Daniel Finelciu		PM
	MAZILU LIVIU		PSD
	BOTA GHEORGHE		PNL
	PASCULESCU YETA		PNL
	COTET MIHAIL		PNL
	SILVU LUCIAN COTA		PNL
	MARIA-GABRIELA HORGA		PNL
	OVINU JITARU		PNL
	USURU MIHAIL		PNL
	TRAIAN STAN		USR
	Császár Karoly Zolt		UDMR
	TURCOS LORAND		UDMR
	Idurrea Barne		UDMR
	Cuthe Alina		UDMR
	Kovacs Mite		UDMR

Lista susținătorilor

Lege pentru modificarea și completarea Legii învățământului superior nr. 199/2023

[illegible]